

Riassunt da la sezzüda da la suprastanza cumünala

dals 27 lügl 2026



Decisiuns chi pertoccan a persunas privatas o ad affars na amo serrats giò nu vegnan publicadas.

Uina SA, agiunta al contrat da concessiun per l'explotaziun da glera in Panas-ch Sura, Sent

La suprastanza cumünala ha decis als 27 avrigl 2026 da: «propuoner a la Regiun d'adattar il plan *directiv regional per l'explotaziun e l'utilisaziun da material sco eir per la gestiun d'immundizchas.*»

A quella sezzüda esa gnü dit tanter oter cha apaina cha la revisiun parziala da plan directiv gnia inviada a la Regiun, schi cha'l cumün prevezza da far üna cunvegna da planisaziun culla Uina SA chi regla ils dovairs e'l scumpart dals cuosts da la planisaziun.

Als 29 gün 2026 ha decis la suprastanza da dumandar a l'Uffizi pel svilup dal territori dal Grischun da conceder ün'ulteriura prolungaziun dal permiss per l'explotaziun da gera a Pradella, voul dir da reactivar la dumonda per fabricats e stabilimaints dadour las zonas da fabrica (BAB 2025-0576).

Intant ha preparà il giurist dal cumün ün'agiunta al contrat da concessiun tanter il cumün da Scuol e la Uina SA a regard Panas-ch Sura, Sent.

Oget da la concessiun manzunada fuorma essenzialmaing l'explotaziun da glera sco eir la rimplaina cun material na suos-chantà (tip A) a Panas-ch Sura. L'explotaziun da glera sül lö es intant finida, la preparaziun da la glera succeda pel mumaint cun material manà nan da Pradella, e la rimplaina sco eir la recultivaziun es in trais-cha. A

media vista esa previs da spostar l'elavuraziun da glera in vicinanza da Pradella e da finir la rimplaina incl. recultivaziun a Panas-ch Sura. Per quista fasa transitoria e finala esa da prolungar e precisar la concessiun seguintamaing:

Prolungaziun da la concessiun:

- La concessiun chi scrouda als 31 december 2027 vain prolungada in tuot per 6 ons fin als 31 december 2033 (fasa da planisaziun nouv lö).
- La concessiun chi scrouda als 31 december 2027 vain prolungada a regard la rimplaina e recultivaziun (cf. cifra 7 al. 2 contrat da concessiun 2011) sur ils 31 december 2033 per ulteriurs ses ons e cun quai totalmaing per dudesch ons fin als 31 december 2039.
- Tant inavant chi nu vain determinà alch oter, valan per la dūrada da concessiun prolungada cumplettamaing tuot las cunvegnas stipuladas i'l contrat da concessiun 2011.

Cunvegnas complementaras / precisantas:

- Per l'explotaziun da glera actuala i'l sector Pradella vala a regard taxa da concessiun art. 6 contrat da concessiun 2011 resp. art. 6 lit. b ledscha d'explotaziun e da deponia Panasch Sura da l'anteriur cumün da Sent confuorm al sen.
- A regard ils permiss necessaris per la gestiun dūrant la prolungaziun da la concessiun vala la cifra 12.1 contrat da concessiun tenor il sen.

La preschainta agiunta es cundiziunada suspensivamaing. Ella aintra in vigur apaina cha la radunanza cumünala tilla ha approvada cun vigur legala.

Tenor ils sclerimaints dal giurist es la radunanza cumünala cumpetenta per decider davart la prolungaziun da quista concessiun (art. 32 al. 2 cifra 2 constituziun cumünala).

In vista a quist fats nu faja dabsögn da far üna cunvegna da planisaziun culla Uina SA sco stat decis als 27 avrigl 2026 (protocol no. 9, affar no. 2026-688).

La supranza propuona a la radunanza cumünala:

- a. da prolungar la concessiun chi scrouda als 31 december 2027 in tuot per 6 ons fin als 31 december 2033 (fasa da planisaziun nouv lö);
- b. da prolungar la concessiun chi scrouda als 31 december 2027 a regard la rimplaina e recultivaziun (cf. cifra 7 al. 2 contrat da concessiun 2011) sur ils 31 december 2033 per ulteriurs ses ons e cun quai totalmaing per dudesch ons fin als 31 december 2039;
- c. tant inavant chi nu vain determinà alch oter, valan per la dūrada da concessiun prolungada cumplettamaing tuot las cunvegnas stipuladas i'l contrat da concessiun 2011.

Eir scha la prolungaziun da la concessiun sto gnir sancziunada da la radunanza cumünala esa pussibel da proseguir culla procedura e da supplicar a l'uffizi pel svilup dal territori dal Grischun da reactivar la dumonda pel permiss per fabricats e stabilimaints dadour las zonas da fabrica (BAB 2025-0576) per ün'ulteriura prolungaziun dal permiss per l'explotaziun da gera a Pradella.

Fundaziun Dachasa, contribuziun per la fundaziun

L'iniziativa da fundar la *Fundaziun Dachasa* vain da la società *Anna Florin*. Quella s'ingascha per cumüns cumpacts, creschüts istoricamaing e geograficamaing units cun lös d'inscunter, provedimaint dastrusch sco eir spazis d'abitar e da lavur. Cun sensibilisar la populaziun, i'l dialog cun tuot las acturas ed acturs e cun l'intent d'üna soluziun cumünaivla, promouva *Anna Florin* üna cumünanza vitala e la qualità da viver in Engiadina. Ün focus important es la promoziun dad abitaziuns principalas pajablas.

La situaziun intuorn il spazi d'abitaziuns principalas in Engiadina es ourdvard precara e s'augmainta amo daplù ils prossems ons causa la speculaziun ed ils predschs da marchà chi creschan.

Tenor l'Uffizi federal pel svilup dal territori ARE crescha il müdamaint d'abitaziuns primaras in abitaziuns secundaras permanentamaing.

Chantuns e cumüns han l'incumbenza da tour masüras per far frunt a svilups na giavüschats (art. 12 LAS) chi resultan impustüt tras la müdada d'adöver d'abitaziuns tenor dret vegl. La *Anna Florin* vain valütada da l'ARE sco exaimpel positiv per la promoziun dal spazi dad abitaziuns principalas.

Per mantgnair la vitalità e la diversità i'ls cumüns da l'Engiadina Bassa e da la regiun esa urgiaint cha las cumünanzas localas s'ingaschan per quai. Quai per chi saja eir in avegnir amo lö per glieud da las differentas classas socialas chi vöglian spostar lur center da lavur e da vita quia illa regiun. La populaziun locala dovra urgiaintamaing spazi d'abitar pajabel. Perche lur lavur e lur ingaschamaint es quai chi pussibiltescha pür l'infrastructura sco eir la vita sociala e culturala da la regiun.

Per perseguitar quist böt ha decis la *Anna Florin* a l'ultima radunanza generala da fundar la *Fundaziun Dachasa*. Cun quella vain s-chaffida ün'instituziun chi protegia a lunga vista abitaziuns principalas e chi pussibiltescha ün svilup persistent dals cumüns.

Actualmaing suna in contact cun prüms donaturs e donaturas chi lessan surdar lur immobiglias a la fundaziun. Plünavant suna in barat cul man public a regard la collavuraziun futura. Grazcha al sustegn da fundaziuns cun similis böts hana pudü sviluppar la structura e la basa giuridica da la *Fundaziun Dachasa*. Il cussagl da fundaziun es fingià gnü installà.

Davo la fundaziun es la fundaziun pronta d'acquistar ed administrar prümas immobiglias. Plünavant esa previs d'iniziar e realisar in collavuraziun cul man public progets d'abitar per promover spazi dad abitaziuns principalas.

Pel mumaint vegnan fats ils preparativs per la fundaziun da la fundaziun. Da ramassar il chapital da partenza per fundar la fundaziun es uossa lur böt principal.

Per raggiundscher quel tscherchna personas motivadas chi s'ingaschan per la regiun e chi sustegnan la *Fundaziun Dachasa* in sia fundaziun.

La *Fundaziun Dachasa* ha l'intent da mantgnair e da s-chaffir spazi da viver e da lavurar economicamaing supportabel per la populaziun domiciliada illa regiun Engiadina Bassa, Samignun e la Val Müstair. Per accumplir quist intent s'acquista ed administrescha la fundaziun immobiglias.

Las immobiglias da la fundaziun vegnan dattas a fit, cedüdas in dret da fabrica o missas a disposiziun in otra fuorma adattada per l'adöver a la populaziun domiciliada. La fundaziun po implü as participar a persunas giuridicas chi persequiteschan ün scopo analog. Plünavant inizescha, sviluppa, e realisescha la fundaziun in collavuraziun cun cooperativas ed otras persunas giuridicas progets i'l sen da la fundaziun. Il chapital da fundaziun as cumpuona da donaziuns da las fundaturas e fundaturs, da terzas persunas sco eir da donaziuns dal man public.

La conferenza dals presidents da la Regiun Engiadina Bassa/Val Müstair ha trattà quista dumonda. Ella ha decis cha mincha cumün dessa decider per sai svestsch'el vöglia contribuir ün import o bricha.

La suprastanza decida da contribuir 10 000 francs per cha la fundaziun haja üna pussibiltà da cumanzar. Ella delibera l'import da 10 000 francs sco expensa na previssa in basa a l'art. 44 al. 2 cifra 8 litt. a) da la constituziun cumünala.

Tancadi Nairs – Adattamaint dal trafic

Cul nouv tancadi da Nairs haja dat bainquant trafic chi aintra illa e sorta da la via chantunala. Per quel scopo s'haja a seis temp eir fabrichà il terz stizi pel trafic sülla via chantunala. Il traget da la via chantunala tanter la Bouda blava e'l stabilimaint da la Rouda es però eir ün toc stimà per surpassar. Il trafic chi surpassa es in viadi cun ota velocità, quai chi chaschuna situaziuns criticas cul trafic chi sorta da la parcella dal tancadi. Perquai prevezza l'uffizi da construcziun bassa dal Chantun Grischun dad introdüer ün scumond da surpassar sül traget descrit. Sper quella masüra prevezza'l da signalisar eir la preschentscha dal tancadi cun tablas pitschnas posiziunadas var 250 m avant il tancadi.

In quist connex fa la pulizia da trafic chantunala la dumonda scha'l cumün nu füss interessà da vulair güsta introdüer ün traget cumünal per üna nouva fracziun «Nairs» chi gniss signalisada culla limita da sveltezza generala 50 impè dad 80. L'introducziun da tempo 50 e cun quai d'ün traget cun trafic local vess per consequenza cha'l cumün stess surtour la respunsabiltà per las lavurs e'l mantegnimaint tenor la ledscha da vias chantunalas. I'd as tratta da seguintas lavurs e respunsabiltats:

- Per la marcaziun d'inviern es il cumün in Cumün respunsabel, tenor convegna po l'uffizi da construcziun bassa (ucb) essequir las lavurs a pajamaint
- Rumida da naiv tras cumün fa il ucb cun metter la naiv da la vart
- Per portar davent la naiv es il cumün respunsabel cun chargiar sü quella obain, scha be pussibel, d'incumbenzer il ucb cul schlavazzun da naiv a pajamaint
- Per büttar our sal e split es il cumün respunsabel, quella lavur po gnir fatta tras il ucb tenor convegna a pajamaint
- Per tgnair avert las entradas publicas vers la via chantunala es il cumün respunsabel in cumün scu eir our da cumün
- Per la pulida da la via in cumün es il cumün respunsabel obain tenor convegna cul ucb a pajamaint (6x l'on causa prescripziuns via principala)
- Per la pulida da las lingias da meteor ed ils tombins es il cumün respunsabel

Tuot tenor l'andamaint da l'inviern e da la stà esa da far quint cun 5 000 fin 10000 francs l'on chi gnissan inchargiats al cumün per las prestaziuns cha'l Chantun fess in incumbenza.

La suprastanza decida da refüsar la limita da sveltezza generala 50 pel traget a Nairs.

Permiss da fabrica gnüts concess da la direcziun

La direcziun resp. la suprastanza han concess ils seguinths permiss da fabrica:

- Martin Lauber Treuhand und Verwaltungen AG, müdamaint da proget: müdamaints interns ed augmaint da la terrassa vers süd-vest, parcella 2165, Schinnas Dadora, Scuol
- Ludwig e Madlaina Noggler-Cadonau, annex stalla da chavas, remissa e suost sco eir müdamaint da la stalla da chavals existenta in üna stalla da vadels, parcella 11006, Flüs, Sent
- Gabriela e Matthias Mittelholzer, installaziun d'üna fanestra sül tet, parcella 465, Punt, Scuol
- StWEG Bügliet, renovaziun da las fatschadas, parcella 10205, Bügliet, Sent
- Center da sandà Engiadina Bassa, nouva garascha pel servezzan da salvamaint ed annex per MRI, parcella 3, Scuol
- Marita e Franz Wilhelm Köpper-Hermanns, müdamaint chasa d'üna famiglia in duos abitaziuns separadas, parcella 50016, Munt Plan, Ftan
- Salvatore Pantano, installaziun per adöver sco terrassa d'ustaria, parcella 10045, Sala, Sent

Scuol, 11 avuost 2026

La suprastanza cumünala

Riassunt dal protocol

ulteriuras comunicaziuns actualas